

ВСТУП

У четвертому випуску збірника наукових праць з мистецтвознавства і культурології «МІСТ», видання якого протягом останніх років здійснюється Інститутом проблем сучасного мистецтва АМУ, презентуються розвідки, які охоплюють майже усі сфери мистецького життя країни: від абстрактно-теоретичних досліджень до конкретно-прикладних, від давнини до сучасності, від Заходу до Сходу. Таке розгалуження тематики наших публікацій зумовлено передовсім об'єктивним станом сучасного художнього й мистецтвознавчого побутування творчої ідеї у просторі духовного розвитку людини: від її упредмечування в сталих художніх формах (себто у виразних художніх образах) — до аналітичного, майже вівісекторного розотожнення з цими формами і цими образами. Першим зайняті художники, музиканти, архітектори, режисери театру і кіно, другим — мистецтвознавці, культурологи, театрознавці, філософи, архітектурознавці. І ті, й інші формують у суспільній свідомості той необхідний духовний шар, поза яким не може йтися про повноцінне функціонування суспільства, держави, про культуру народу як таку.

За роки видання «МОСТУ» стало очевидним, що це видання посіло ту специфічну нішу у мистецтвознавчому мурі України, в якій толерантність ставлення до автора, до стилістики його мислення й письма, висловлюваних концепцій, іноді скандальних і суперечливих, до різноскерованих векторів наукового пошуку, іноді принципово протилежних поглядів, шкіл, творчих течій та смакових уподобань, — ця толерантність була зроблена замковим каменем цієї ніші, її скріпою та головним тектонічним началом, яке витримує центральне навантаження. Якщо вдається до інтерпретації назви, можна сказати, що мозаїчний характер змістовного наповнення видання позбавляє міст — пружну транспортну споруду — руйнівних явищ резонансу, коли ним крокують ладним військовим кроком: ре-

зонанс руйнує, а розмаїтість наукового поступу, навпаки, береже міст як ціле.

Наш «МІСТ» — цікава й міцна наукова конструкція, яка завдяки саме відсутності єдиної, «військово-маршової» концепції утримує українське і світове мистецтвознавство не в рамках певних наукових парадигм, начебто віддаючи перевагу тим або тим аспектам, але вивільнює нашу науку від суворої монолітності саме тих ідеологічних, світоглядних рамок, в межах яких немовби повинен рухатися кожний науковець.

Це не ознака відсутності цілісної концепції видання — це саме концептуальний погляд на сучасний стан мистецтвознавства й архітектурознавства, загальний рисунок якого на сьогоднішній день створити поки що важко. Тому настільки цікавим, важливим і цінним уявляється накопичення різного роду дослідних матеріалів, аби згодом виникла можливість їх теоретичного узагальнення. Як зазначив французький історик Н. Фюстель де Куланж, потрібне століття аналізу на день синтезу. Вітчизняне мистецтвознавство, відчувши свободу від ідеологічних тортур, партійно-урядових заборон, конкретно-методологічних наукових установок, це століття тільки розпочинає. Саме тому мозаїчність авторських позицій і точок зору надає право вважати, що упорядники «МОСТУ» — як і упорядники інших збірників наукових праць Інституту: «Сучасне мистецтво», «Художня культура. Актуальні проблеми», «Мистецтвознавство України», «Актуальні проблеми мистецької практики і мистецтвознавчої науки (Мистецькі обрії)», «Сучасні проблеми художньої освіти в Україні», «Сучасні проблеми дослідження, реставрації та збереження культурної спадщини» — виступають немовби збирачами міцних, добре випалених цеглин для побудови майбутньої споруди українського мистецтвознавства. В ідеалі, безперечно, хотілося б, аби наукові твори, не втрачаючи оригінальності й авторської стилістики викладення, потрохи позбавлялися б методології фрагментарної мозаїчності у рефлексії феномену мистецтва й архітектури, виходили на рівень роботи широким теоретичним мазком із переконливою цілісною методологією, зорієнтованою на охоплення окремих явищ акомодативним оком «феноменальної здібності» розумового зору.

З іншої, так би мовити, технологічної точки зору, «МІСТ» є щорічним виданням, яке об'єднує праці мистецтвознавців з усієї країни, надаючи можливість вільної текстової репрезентації власного бачення мистецьких проблем. На відміну від попередніх випусків

збірника, це число збагачене новими авторами, новими аспектами дослідження, іноді неочікуваними точками зору, і ми певні того, що процес оновлення авторського складу буде тривати й надалі.

Редколегія збірника, колектив наукових співробітників Інституту проблем сучасного мистецтва розглядає це видання як результат спільної праці авторів, упорядників і редакторів, що, незважаючи на розмаїття наукових векторів і авторських поглядів, вбачають у «МОСТІ» поєднання творчого потенціалу вітчизняного мистецтвознавства задля досягнення однієї мети: його теоретичного, методологічного, культурно-історичного збагачення і розвитку.

Академік Віктор Сидоренко,
директор Інституту проблем сучасного мистецтва АМУ